

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

VI. évfolyam, 21. szám

2010. szeptember 11.

Tartalom

Az elnök előszava	2
Az új elnökség	3
Régi tagunk, Riszt András (1926-2010) meghalt	4
Mészáros Ádám: Újabb adatok a Buda-vidéki németység betelepüléséhez(1. rész)	5
Dr. Pencz Kornél: A Pentz-leszármazottak I. Világtalálkozója	8
Wéber György: A Kekulé szám, avagy a genealógiai matematika	14
Dr. Pencz Kornél: Helyesbítések a Gertrud és Johann Schnaterbeck Ortsfamilienbuch Hajós c. könyvéhez	17
Változások a tagságban	21
Utódaink	22
Új könyvek a könyvtárunkban / Neue Bücher in unserer Bibliothek	23

Honlapunk/ Unsere Homepage:

www.akuff.org

Az elnök előszava

Hosszabb hallgatás után jelenik meg újból a lapunk. Mivel mindenkor egy találkozónk alkalmából jelenik meg, és ebben az évben egy találkozó kiesett, ezúttal a két szám közötti szünet csaknem hat hónap volt. Szükség volt erre a törésre, mert az egyesületnek két nagyobb vállalkozásra kellett és még kell is készülnie. Az egyik az eddig legvaskosabb és legdrágább könyv, ami az AKuFF által valaha is ki lett adva, Vaskút családkönyve már megjelent. Két kötetben, majd kétezer oldalon több mint 10.000 család adatait tartalmazza e faluból ez a könyv. A megjelent 300 példány egyharmada már elkelt. Örülünk a testvéregyesületünkkel, az AKdFF-fel való együttműködésnek, amely a könyv németországi terjesztésében ősztől segítségünkre lesz, ha németeknek a magas postaköltségek miatt ne dupla áron kelljen megvásárolniuk a könyvet.

A második vállalkozás egy Baján megtartandó jubileumi találkozó lenne, az egyesületünk ugyanis november elején kerekén tíz éves lesz. Ebből az alkalomból szeretnénk egy konferenciajellegű találkozót sok előadóval megtartani..

E két vállalkozás sok időt és pénzt igényel, így egy kicsit takarékosabbaknak kellett lennünk, ezért kimaradt az egyesület korányári találkozója, ami nekem is jól jött, mert magánemberként is életem egyik legnagyobb eseményét, a Pentz-leszármazottak világtalálkozóját szerveztem, ami sok időt és energiát vont el..

Remélem, hogy az egyesület új elnökségével, amely közben már összeszokott, további szép egyesületi életet – talán még egyszer tíz éves időszakban – tudunk elérni

Dr. Pencz Kornél

**A következő találkozó várható helyszíne és időpontja:
Baja, 2010. november 6.**

Az új elnökség

Az AKuFF taggyűlésén új elnökség lett választva, mivel az eddiginek a mandátuma lejárt. Auth Szilvia egyesületi titkár és Ternay Zsuzsanna egyesületi kincstárnok nem tudják a jövőben e tisztségüket ellátni, mivel másirányú tevékenységeik teljesen lefoglalják őket.

Szíves köszönetet mondunk nekik sokéves jó munkájukért!

AZ ÚJ ELNÖKSÉG ÉS ELÉRHETŐSÉGEIK:

ELNÖK: Dr. Pencz Kornél

6500 Baja,
Petőfi S. u. 56.
79/523-850
20/32-66-397

kornelpencz@gmx.net

TITKÁR: FeketZieglerÁgota

2084 Pilisszentiván,
Ságvári u. 32.
26/367-604
ziegleragi@freemail.hu

KINCSTÁRNOK: Andrea Bakonyi

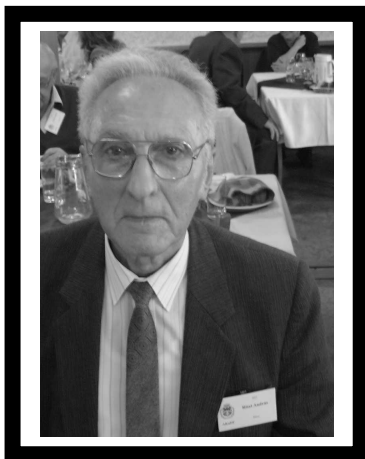
6345 Nemesnádudvar
Széchenyi u. 33.
30/20-47-732

rb.baja@index.hu

Régi tagunk, Riszt András (1926-2010) meghalt

Mindannyian vagyunk, testből és test halandó, ideje azonban halhatatlan. tagunk, Riszt András. végsőkéig újat akart nem tudta művének kézírata, volna ki, már készen vitákat folytattunk, és megegyeztünk, akart hogy további gyűjtsön. A haladék jelentkezett. Egyetlen olyan kedvezményesen kiadni, mint az ő Nagyrápád történetét, ami egy méltó folytatása lett volna a családkönyvnek. Oly sok támogatást tudott szerezni különböző helyekről, amik a teljes nyomdaköltséget fedezték volna. Már késő volt.

Isten teremtményei lélekből összegyúrva. A korlátozott, a lélek Jó példa minderre régi Halhatatlan lelke a alkotni, de a test már megtartani. Második amit az AKuFF adott volt, a kiadásról élénk amikor már még egy kis haladékot, előrendeléseket eltelt, de ő már nem művet sem tudtunk

Riszt András, 1927. szeptember 26án született Nagyrápádon, az akkor még önálló német községben, ami ma Pécs városrésze. Legöregebb és legrégebb tagjaink egyike volt, hiszen már 2001-ben belépett hozzánk, sorban a huszonkettedikként. Amikor csak bírt, részt vett a találkozóinkon, bármilyen messze is lettek megrendezve, mindvégig aktív tag és családkutató volt. Műve, Nagyrápád családkönyve 1723-1945 volt az első, melyet az egyesületünk kiadott.

Tudtuk, hogy egészségi állapota az utóbbi időben megrendült, de az eszéki találkozóon még megünnepelhattük a születésnapját, boldog volt, tudta mit jelent tagnak lenni egy egyesületben. Ez volt az utolsó találkozása a tagsággal.

Mészáros Ádám: Újabb adatok a Buda-vidéki némettség betelepüléséhez (1. rész)

Az AKuFF Hírmondó 7., 8., és 9. számában adtam közre *Családtörténet a budai hegyekben* című írásomat, melyben a Buda-vidéki németység betelepülésének történeti háttére mellett 17 német család származási helyét is igyekeztem feltárni. Több betelepülő korábbi lakhelyét már akkor sikerült meghatároznom, ám a családok mintegy felénél nem jártam sikerrel. Mostani írásom első részében a budakeszi **Hedl**, a másodikban a zsámbéki **Türner**, a harmadik részben pedig a törökbálinti **Perl** család eredetét szeretném megvilágítani, az elmúlt években végzett magyarországi, ausztriai és németországi kutatásaim eredményei alapján.

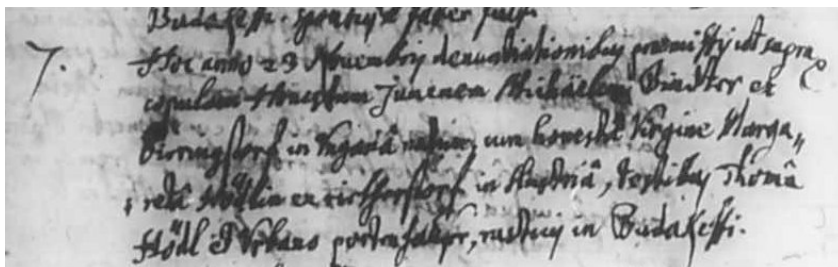
1. A Hedl család – Budakeszi

A Zichy család az első telepítők egyike volt a budai hegyekben. **Zichy Péter** (1671-1726) nem sokkal Buda visszavívása (1686) után már szétküldte toborzóbiztosait a német birodalomba, hogy pilisi birtokaira jóravaló, dolgos parasztokat hívjon. A századforduló idejére németek népesítették be a Zichyek több birtokát is, köztük *Budakeszit* is. Zichy Péter 1698-tól fokozatosan, több hullámban költöztetett ide telepeseket, akiknek az új szőlő telepítésénél 5 évi adómentességet adott. Az első telepesek származási helyére közvetlen adatunk sajnos nincs. Azok a családok, melyeknek származási helye ismert, többségükben Felsősvábföldről (Oberschwaben) érkeztek ide. Ebből következtettem arra, hogy az első betelepülők is bizonyára erről a vidékről érkeztek a faluba. A helyi katolikus anyakönyv első lapjainak tüzetesebb áttanulmányozása azonban indokoltá tette korábbi feltevésem korrekcióját.

Az első németajkú lakók az 1690-es években illetve 1700 körül telepedtek meg a pusztává lett Budakeszi területén. Köztük volt a **Hedl** család is, akiknek nevét néha Hetl, Hötl illetve Hödl alakban is megőrkítették. A budakeszi plébánia anyakönyvének 1700. november 29-én kelt bejegyzése¹ az ifjú Michael **Bindter** és a hajadon Margaretha **Hödlin** házasságkötéséről tudósít. A

¹ Római katolikus plébánia irattára, Budakeszi. Vegyes anyakönyvek, I. kötet, 112. lap

bejegyzés a vőlegény és a menyasszony származási helyét is föltünteti. Eszerint Michael **Bindter** korábbi lakhelye „*Bieringstorf in Ungaria*”, Margaretha **Hödl** hazája pedig „*Rietherstorf in Austria*” volt.

Michael **Bindter** és Margaretha **Hödlin** házasságkötése a budakeszi anyakönyvben

Bieringstorf azonosítása egyszerűbb: ez a Sopron megyei *Répecebőnya* (ma Piringsdorf, Burgenland) német neve. *Rietherstorf*ot először a Linz környéki *Riedersdorff*al azonosítottam, ami kézenfekvő megoldásnak tűnt. Miután azonban az itteni² anyakönyvekben a kérdéses időszakban egyáltalán fordult elő a Hedl (Hödl, Hötl) családnév, a település azonosítását újra kellett gondolnom. Ez irányú kutatásaim végül érdekes eredményre vezettek. Miután a 18. századi Ausztria területén nem találtam olyan községnevet, amely a szóban forgó névalakkal azonosítható, a figyelmem egy burgenlandi – *Répecebőnyához/Piringsdorfhhoz* közeli – településre irányult. *Rudersdorf* (magyar nevén *Radafalva*) a történeti Vas vármegye területén, közvetlen a stájer határ mentén fekszik. Tehát abban az időben Magyarországhoz tartozott, ám az osztrák határszélen feküdt, és lakói kivétel nélkül német ajkúak voltak. Érdekes adalék, hogy épp ebben az időben folyt az a határvita, amely a Lafnitz folyócska medrének egy áradás folytán történt megváltozása miatt robbant ki *Radafalva* és a szomszédos osztrák város, *Fürstenfeld* között.³ Mindezeket figyelembe véve úgy ítélt meg, hogy a „*Rietherstorf in Austria*” kifejezés

² Röm. Kath. Pfarramt Pabneukirchen (Oberösterreich)

³ Az 1641-ben kirobbant vitára a felek végül 1719-ben tettek pontot. (Urkundliche Erwähnung – Übergabe der Burg Güssing)

www.rudersdorf.at/system/web/default.aspx?menuonr=220822083

nem ausztriai településre, hanem a magyarországi *Rudersdorfa* utalhat. Feltevésemet megerősíti az a tény is, hogy a 18. század elején *Rudersdorf/Radafalva* lakói közt több **Hedl** nevű család is élt.⁴ A **Hedl** család ősei eszerint nem németországi (külső), hanem belföldi vagy belső telepesek voltak, akik más családokkal együtt Nyugat-Magyarország, azaz a mai Burgenland területéről érkeztek – nem sokkal a török kiűzése után – a Zichyek budakeszi birtokára.

A budakeszi anyakönyvek első (vegyes) kötetének tanulmányozása során általánosságban az is megállapítható, hogy az első budakeszi lakók, akik az 1690-es években és az 1700-as évek elején érkeztek, még nem a német birodalomból, s főként nem Baden-Württembergből települtek ide. Az első beköltözők részben az osztrák örökös tartományokból, részben pedig Nyugat-Magyarország németek lakta vidékeiről jöttek Budakeszire lakni.

(Folytatjuk!)

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókon személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

⁴ Magyar Országos Levéltár N. 79. Conscriptio Regnicolaris Comitatus Castriferrei 1720. (78. cím 3145-3146. t.) és Diözesanarchiv Eisenstadt, Röm. Kath. Kirchenbüchern Deutsch-Kaltenbrunn/Némethidegkút (1737-)

Dr. Pencz Kornél: A Pentz-leszármazottak I. Világtalálkozója

Miért volt az idő pünkösdkor oly szép, holott előtte és utána olyannyira esős volt? Mert a vaskúti Pentz-leszármazottak a világ minden részéből összejöttek!

Akárhogy is, de tény, hogy az időjárásra nem lehetett panaszunk, ideális volt a rendezvényhez. Mintegy 15 év kutatás és majdnem egy év előkészület került megrendezésre Vaskúton, 2010. május 23-án a Pentz-leszármazottak I. Világtalálkozója. Meg lett hívva mindenki, aki apai, de aki anyai vonalon is az első vaskúti Pentztől, Johann Adam-tól származott.

Johann Adam Pentz, született 1747-ben Nagykovácsiban, a budai hegyvidéken, 1782-ben jött családjával Csávolyra. Legidősebb fia, Johann 1789-ben Vaskúton házasodott, majd Johann Adam is a faluba költözött, 1804-ben másik fia, Simon is Vaskúton nősült. E két fiúból kiindulva terjedt el a család a községben, majd szóródott szét más településekre is.

Amikor egyetemista éveim alatt elkezdtem a családfakutatással foglalkozni, természetesen a leginkább azok iránt az őseim iránt érdeklődtem leginkább, akik a nevemet viselték. Ezért kijegyzeteltem minden egyes Pentz-et a vaskúti anyakönyvekből és megállapítottam a köztük fennállt viszonyt. Ez még nem volt nehéz, a problémák akkor kezdődtek, amikor egy Pentz-fiú vagy lány, eltűnt úgy, hogy Vaskúton sem nem halt meg, sem nem házasodott meg. Őket kellett megkeresnem és legtöbbször meg is találtam, nemegyszer véletlen folytán. Átlapoztam minden családkönyvet, amik csak ki lettek adva és írtam a névviseelőket, abban a reményben, hogy talán van közülük az én nemzetségemhez. Ez persze a legtöbb esetben nem volt úgy, de így is fel tudtam fedezni számos elágazott vonalat pl. Katymáron (nem minden Pentz amelyik ott élt, tartozik a családhoz!), Apatinban, Bácsbokodon és Baján. A telefonkönyvek is nagyon hasznosak voltak abban az időben, amikor az Internet még nem volt egy hétköznapi dolog. A körleveleimre nagyon sok válasz érkezett, melyek valamennyit segítettek nekem. Így fedeztem fel például, hogy a XIX. század végén nagyon sok vaskúti – így Pentz is – Baranya megyébe, Albrecht főherceg birtokára költöztek és az uradalmi pusztákon, mint Sátoristye, Magyarbólypuszta, Idahof, Károlymajor, Lipovicza etc. telepedtek meg. Itt olyannyira elszaporodott a család, hogy manapság ők adják a nemzetség legnépesebb populációját.

Az elüzetés újabb fordulatot hozott a család életébe, sokan Németország különböző vidékein leltek új hazára. Őket sem volt könnyű megtalálni, szerencsére létezik Dr. Paul Flach Vaskútról szóló csodálatos műve, melyben a szerző a szétesett faluközösség tagjainak lakóhelyeit összegyűjtötte.

További véletlenek is nagyszerű eredményre vezettek. Hiába próbáltam egy 1914-ben Amerikába kivándorolt családot megtalálni, amikor egy az ebből az ágból eredő leszármazott megkeresett engem, hogy esetleg nem vagyunk-e rokonok. Így tudtam kiépíteni a kapcsolatot egy elterjedt vonal tagjaival.

Természetesen sok más egyéb forrás és küzdelem vezetett a mai eredményhez. A lényeg az, hogy már olyan sok Pentz-leszármazottat ismertem és olyan sok jó kapcsolatot ápoltam, hogy ezzel már kezdeni kellett valamit. Az ötlet, hogy egy családi találkozót rendezek, már évekkal ezelőtt előjött, jó példák akadtak, például Sétáló Ferenc tagunk esete is. Az utolsó lökést a megvalósításhoz egy unokatestvérem férje adta. Így kezdtem 2009 júniusában a találkozót szervezni, és az időpontját 2010 pünkösdjére tűztem.

A lehető legteljesebbé akartam tenni a meghívandó leszármazottak listáját. Mivel az anyakönyvekből a ma élő fiatal generációkat már nem kutathattam ki, a modern technika vívmányához, az Internethez fordultam. A különböző társasági oldalakon sok olyannal felvettem a kapcsolatot, akikről azt gondoltam, rokonok lehetnek, Magyarországból, az USA-ból és Franciaországból. A reakciók zömében pozitívak voltak – hát igen, ahogy a garai Pentzek mondták (akiknek egyébként nincs közük hozzánk): „Penza Blut is ka Nudlsuppe” (forrás: Striegl István). A végén egy 330 élő leszármazót tartalmazó lista állt rendelkezésemre.

Az akkor megjelenés előtt álló Vaskút családkönyv is jól jött nekem, abból még az utolsó napokban is több lányági leszármazottat ki tudtam gyűjteni. Akik a listán voltak, mindannyian kaptak meghívót levélben, vagy e-mailben

A találkozó főnapja pünkösd vasárnapja volt, de gondoltam azokra is, akik messziről érkeztek és még soha nem jártak őseik vaskúti szülőfalvában.

Az első vendégek már pénteken megérkeztek, David Penz és neje Lisa Georgia államból (USA), Georg Penz Schwäbisch Gmünd-ből (ő még Vaskúton született) és Nikki Benz férjével, lányával és fiával az USA-beli Texas államból.

Szombaton megtekintettük Baja látnivalóit, ahl fontos szerepe volt a piacnak. Délután egy kis ötszemélyes motoros hajóval több csoportban kirándultunk a Sugovicán és a Dunán, a kapitány értő kalauzolásával. A

halászlére, ami a „Ganz GTKB“ Sugovica-parti vizitepén lett elfogyasztva már több mint 30 személy volt ott. A mesterszakács Pencz Rudolf volt.

Ez az előeste jó volt arra, hogy a résztvevők egy része már összebarátkozzon.

Vasárnap irány Vaskút, ahol a találkozási hely a Szőlőfürdő étterem volt, aminek tulajdonosa Vörös Endréné szül. Bohner Júlia szintén nemzetségünk tagja. A pontosság német erény, így mindeni pontosan a helyszínen volt, ahol a regisztrációt (mint egy AKuFF-találkozón) és a pénzügyeket követően egy kis áldomás és pogácsa várt az érkezőkre. Az ismerkedést megkönnyítendő mindenki kapott egy kis névtáblát az egyesület logójával, és hogy a rokonsági viszony világos legyen, egy több mint 9 méter hosszú (PAF-fal előállított) és egy 6 méter hosszú (Bolvári Csaba AKuFF-tag által készített), a falra felhelyezett leszármazási táblázat segítette a tájékozódásban. Akik nem tudtak jelen lenni, azok is láthatóak voltak, képeik, amennyiben rendelkezésre álltak, családok szerint csoportosítva ki voltak függesztve.

Amikor mindenki készen állt, a vaskúti plébániatemplomhoz meneteltünk, ahol már a Kraul Antal Fúvószenekar (benne legalább 3 Pentz-leszármazott) egy kis térzenét adott a fogadásunkra.

Tíz órakor az élő és meghalt Pentz-leszármazottakért német és magyar nyelvű – egy angol olvasmánnyal – misét tartott Mecseknádasd plébánosa, tisz. Wigand István. Hálás köszönet érte neki és a vaskúti plébánosnak, Szücs Tibor tisztelendő úrnak, aki – mivel maga nem tudott volna német misét tartani – Önként Mecseknádasdra ment, hogy az ottani plébánost helyettesítse.

Orgonán az AKuFF-tag, dr. Petz Gábor játszott.

Mise után meg lehetett tekinteni a gyönyörűséges templomot, ami egyben jó háttérül szolgált egy csoportképhez.

Mintegy 140-en voltunk jelen a leszármazottak közül, a legnagyobb csoportot a baranyaiak adták, akik egy nagy különbusszal és még egyénileg is jöttek. Nemzetségtagok érkeztek USA-ból, Lotaringiából és Németországból, valamint Budapestről és környékéről és persze Bajáról, Vaskútról is.

E nagy közönség előtt tartottam meg prezentációm a vaskúti Pentz nemzetség származásáról és elterjedéséről, ami nagy tetszést aratott. Majd el lehetett lazulni, a finom ebédnél, ami egy kiváló ragulevesből marhapörköltből és rétesből állt, valamint utána is, bőven volt lehetőség egymást megismerni és új barátságokat kötni.

A legidősebb résztvevő egyben legidősebb névviselő, Berki/Dobler Mátyásné sz. Pető/Pentz Mária volt Vaskútról, 91 éves, a legfiatalabb részvevő,

Szabó Milán Gábor Székelyszabarról csak ez év február 23-án látta meg a napvilágot. A legifjabb névviselő, a lányom, a 2 éves Pencz-Amrein Ludovika Franziska volt Mecseknádasdról. Az aktívabb résztvevők közé tartozott a 84 éves Dévai Mihályné sz. Pencz Ilona Budapestről, Nikki Benz Texasból és Georg Penz Schwäbisch Gmündből.

Három televízió forgatócsoportja is érdeklődött a találkozónk iránt, a Bajai TV, és a Dél TV, mint helyi médiák és a Magyar Televízió német nyelvű műsorának, az „Unser Bildschirm“-nek a stábja Szeiberling Krisztiona vezetésével. A családnak volt egy saját kameramannja is, Bischof Róbert Márokról kamerájával profi módon követte végig az eseményeket.

Délutánra aztán irány a temető, Pentz-ösök sírjait keresni; a résztvevők nem merték gyalog felvállalni az utat, mert az ég esővel fenyegetett, és igazuk volt, mert óriási felhőszakadás tört ki, és negyed óra után az emberek a járműveiken visszamenekültek az étterembe.

A német kultúrestre azonban már szépen el tudtunk sétálni. Ott díszvendégként kezeltek minket és Posgay sszony, a német kisebbségi önkormányzat elnöke és Alszei Zoltán úr, a község polgármestere

köszöntöttek minket, mely után élvezhettük a szép műsort fűvös zenével, néptáncsal, kórossal.

A nap befejezésére ugyancsak az étteremben került sor, ahol egy finom hideg vacsora várt ránk.

Levezetőül a pünkösdhétfő szolgált, ahol a résztvevők maradéka karavánban Pécsre utazott, hogy Európa kulturális fővárosát megtekintse, majd a Belaggio Étteremben – melynek szintén van egy családtaghoz kötődése – remek ebédet elköltsön. Az utolsó állomás Villány volt, a Bock Pincészet. Bockné asszony ugyanis szintén Pencz-leszármazott, ezúton is szeretném kifejezni hálamat a nagyvonalú meghívásért a pincészet megtekintésére és borkóstolóra, valamint vacsorára. A mintegy 30 résztvevő már régi ismerősnek számított és a végén mindenkinek nehéz volt a búcsú. A legutolsók késő esti bajai búcsúvételével befejeződött a Pentz-leszármazottak I. Világtalálkozója.

Hogy lesz-e következő találkozó? Mindenkinek az volt a véleménye, hogy kell, és addig is maradjunk kapcsolatban. Remélem, így is lesz, és talán öt év múlva még több Pentz-leszármazott összejön Vaskúton, vagy a korábbi otthonában, Nagykovácsiban, vagy talán az – addig megtalálendő – németországi származási helyen. Most feldolgozzuk magunkban a találkozó eseményeit, megnézzük a sok száz képet és szűkebb családi körben is megbeszéljük, milyen volt.

Személyszerinti köszönet illeti feleségemet Pencz-Amrein Ilonát, az ő tevékeny segítségével nem tudtam volna megcsinálni, Bischof Róbertet és Szabó Imre Gábort, akik a baranyai vonalat, és David Penzet, aki az amerikai vonalat összefogták, Georg Penzet, aki a rendezvényszervezések sokéves tapasztalata alapján ellátott tanácsaival, és Vörös Endrénét, aki a találkozó alatt az étterem konyhájában volt szinte végig.

*Baloldali kép:
A hajókirándulás
egyik csoportja a
Sugovicán.
(Fotó: Berényi
Szilvia)*

*Fenti kép: a résztvevők a nemzetiség történetéről szóló prezentáció alatt
(Fotó: Berényi Szilvia)
Lenti kép: a találkozó logójának magyar nyelvű változata (terv: Pencz Kornél)*

*Fenti kép: kis Pentz leszarmazott sváb lányok
(Fotó: Szabó Nikolett)*

Nem tagadva a Kekulé szám nagyszerűségét, megjegyzendő, hogy az exponenciálisan növekvő egyenesági ősök sorszáma is a 2^n hatványnak megfelelően nő, azaz a 10. generáció felett már kezelhetetlenül nagy Kekulé számok jelzik az egyes egyedeket. További kritika, hogy Kekulé szám csak egyenesági ősnek „jár”, oldalági vérvonal személyeit nem lehet vele azonosítani. A legnagyobb nehézséget azonban annak eldöntése jelenti, hogy ősvesztés esetén a választható sorszámok közül melyikkel ruházzuk fel az egyedet. Ezek a hátrányok együttesen megakadályozzák a számítástechnikai programozókat abban, hogy képesek legyenek a Kekulé számozást automatikusan megadó családfakészítő programot írni.

Ősvesztést jelent, ha a mindenkori vizsgált személy felmenői a felettes generációkban már kereszteződtek. Az 0.-1. generációban meglévő keresztezést incesztusnak hívják, ezt a polgári és az egyházi törvények is tiltják. (Részben ennek kivédésére indultak meg az anyakönyv-vezetések.)

A felettes 2.-3. generációk kereszteződése I.-III. fokú vérrokonságot jelent, mely alaphelyzetben házassági akadályt jelentett. Ez alól az akadály alól azonban felmentést adhatott – és rendszerint adott is – az illetékes Egyházmegyei Főhatóság. Ilyet leggyakrabban az endogám közösségekben láthatunk (pl. a vagyonmegtartó házasságok a sváboknál és az arisztokratáknál, de – más okokból – a cigányságnál is). A negyedik generáció feletti ősvesztéseknek nincs jogi következménye, azonban a Kekulé számozásra éppoly hatással van. Ősvesztés esetén nem lehet kimeríteni az adott generációban lehetséges Kekulé-szám intervallumokat, saját hatáskörben kell dönteni, melyik „ősvesztő” rokon sorszámát kapja a felettük álló rokoni vonal. Egy egyszerű példával: ha bármely kettő dédszülő történetesen unokatestvér (természetesen nem kell, hogy házastársak legyenek, de éppen lehetnek is), akkor az ükszülők között van egy testvérpár, akiknek közös szülei lesznek a szépszülők között. Azaz az ősszülők kettővel kevesebben lesznek, a lehetséges 64-ből csak 62-en. Szabály híján eldönthetetlen, hogy az ősszülők melyik gyermekük Kekulé számozását vigyék tovább! Az ősszülők feletti generációkban természetesen folytatódik az ősvesztő folyamat: minden egyes ősvesztés 2^n -kel csökkenti a vérrokonok számát. Példánkban, ha több ősvesztés nem fordul elő az ágban, a 10. generációban lehetséges 1024 egyenesági vérrokon helyett már „csak” 992-t találunk, azaz az ősvesztéstől számított öt generációban összesen 62 vérrokonnal kevesebb személy szerepel, mint az ősvesztés nélküli ágban. Az ősvesztés progresszivitása analóg az „összerzés” progresszivitásával. Ez a magyarázata annak, hogy a ma élő embertömegnek a

középkori (ókori, őskori) – lényegesen kevesebb - lakosság szám is elegendő öst biztosított. A 2. táblázatban a 15. generáció 32 768 összama nem azt jelenti tehát, hogy minden ma élő embernek külön-külön ennyi őse volt, hanem azt jelenti, hogy egy teljes családfa ágon a 15. generációban 32 768 ősrünk lenne (ha létezne egyáltalán 15 generációs teljes családfa). A mi saját 32 768 ősrünk javát azonban sok más kortársunk is magáénak ismerné, ha felkutatná őket!

Az ősvestéses családfa ábrája is jól szemlélteti a folyamatot, ugyanis elveszti az 1. táblázatban látható szimmetriáját, sőt teljesen ellehetetleníti a teljes családfa megrajzolását. Az ősvestésnek annyi formája lehet, amennyi a 2 – 63 számú személyek közötti rokoni kapcsolatok lehetséges száma. Ezek a rokoni kapcsolatok lehetnek generáción belüliek vagy azokon átnyúlóak. Pl. a K11-es személy lehet testvére, féltestvére, I-III fokú unokatestvére K15-nek, de akár K28-nak is, stb. Mindenkit biztatok, aki még nem próbált hasonlót, hogy a séma alapján képzelje el K13 és K14 személyeket testvéreknek, s eldöntheti, a szüleiknek a 26-27 avagy a 28-29 sorszámot adja-e, ami természetesen befolyásolja majd azok felmenőinek sorszámát is. Nos, ez az ősvestés, s ez a Kekulé számozás gyengéje.

<u>Generációk</u>	<u>Ősök száma</u>	<u>Matematikai képlete</u>	<u>Kekulé számai</u>
A gyermek(ek)		2^0	1
1. generáció	(maga a vizsgált személy)	2^1	2-3
2. "	2 szülő	2^2	4-7
3. "	4 nagyszülő	2^3	8-15
4. "	8 dédszülő	2^4	16-31
5. "	16 ükszülő	2^5	32-63
6. "	32 szépszülő	2^6	64-127
7. "	64 ősszülő	2^7	128-255
8. "	128 egyenesági ősr	2^8	256-511
9. "	256 egyenesági ősr	2^9	512-1023
10. "	512 egyenesági ősr	2^{10}	1024-2047
11. "	1024 egyenesági ősr	2^{11}	2048-4095
12. "	2048 egyenesági ősr	2^{12}	4096-8191
13. "	4096 egyenesági ősr	2^{13}	8192-16383
14. "	8192 egyenesági ősr	2^{14}	16384-32767
15. "	16384 ősr	2^{15}	32768-65535
stb.	32768 ősr	stb.	stb.
	stb.		

2. táblázat Az egyenesági ősrök matematikája

Dr. Pencz Kornél: Helyesbítések a Gertrud és Johann Schnaterbeck Ortsfamilienbuch Hajós c. könyvéhez

Óriási örömmel vettem, hogy Hajós családkönyve végre megjelent. Ez a hely, mely a legrégebbi német település a Bácska közelében (nem a Bácskában, mert sem Hajós, sem Nemesnádudvar és Császártöltés nem a Bácskához tartoznak, de történelmileg nézve az ottani németek a bácskai települések felé terjeszkedtek), sok más német település kútjöje, mint Vaskút, Csávoly, Császártöltés stb., így az anyakönyvek feldolgozásának nagy jelentősége van a család- és helytörténet-kutatók számára. A hajósi németek meglehetősen homogének voltak, a túlnyomó többségük a Bussen, a svábok szent hegye környékéről származik. Éppen ez miatt lenne ez a könyv fontos mind a hajósi embereknek, akik még ma is zömmel németek, mind a Bussen környéki településeknek. Sajnos, a könyv szerzői (kiadója) más állásponton volt, mert a könyv a hajósiak számára ismeretlen maradt, ezen kívül a könyv ára egy átlag magyar polgár részére megfizethetetlen.

Ákárhogy is, a könyvet nagy elvárásokkal fogadtam, mivel a német őseim jó része Hajósra vezethető vissza és jómagam is sok mindennel hozzájárultam a hajósi kutatásokhoz.

Hatalmas alkotás, emberpróbáló munka egy ekkora adatgyűjteményt összerakni, természetesen nem várható el, hogy hibátlan legyen, ennyi sok adatnál természetesen hibák és összecserélések, senki nem tudja ezt az adat- és tényhalmazt teljesen áttekinteni.

Azokat a családokat ellenőriztem, melyekből az őseim származnak, az egyes adatokhoz megjegyzéseket fűzök. Legtöbbször biztonsággal meg tudom állapítani, hogy valami hibásan lett megadva, néha s kétségeimet fejezem ki, a felvetett kérdések szerzők általi megválaszolása talán megoldást jelent. Néhány probléma más a nyomtatott forrásokból ered, mint Paul Flach művei, amik a családkönyvben simán, ellenőrzés nélkül át lettek véve.

A következőkben mindig a családkönyv folyószámai alapján vizsgálom az adatokat, hogy az általam írottak a könyvbeliakkal összevethetőek legyenek.

386 Baur Ernst

Első gyermeke Magdalena oo Johann Krauß Nr. 5001 – ez nem lehet! HaOS szerint Johann Krauß felesége: Katharina Baur. A családkönyvben nem szerepel a házasságkötés dátuma!

422 Beck Johann

Iloó Vaskúton 1784. május 18. Magdalena Sauter-ral. Első felesége, Katharina Ginal Vaskúton halt meg 1784. március 11. napján. Ő maga Vaskúton és nem Hajóson halt meg (a dátum jól van megadva). Teljes neve Johann Baptist Beck.

804 Josef Bohner oo Haas Maria Franziska

Az 1759. június 4-én született gyerek egyértelműen ANTON, nem Anna Maria!

1662 Fiedler Josef

Az ő felesége volt Anna Maria Reiter és nem Franz Josef Heierbacher-é ld. 3474.

2765 Ginal Christian

+ Baja, 1757. január 16.

Négy felesége volt

A könyv szerint:

2. házasság: 1726. június 2. Maria Hardtmann

3. házasság: 1733. augusztus 31. Elisabeth NN

Szerintem:

2. házasság: 1726. június 2. Maria Hardtmann, aki 1732. január 30-án meghalt

3. házasság: 1732. február 20. Susanna Schlächter Baján, aki 1732. december 23-án meghalt (egy fiúgyermek, Nikolaus 1732. december 7-én).

4. házasság: 1733. augusztus 31. Elisabeth Hofstetter. Az asszony jóllehet özvegy volt, de Hajóson nem halt meg Hofstetter nevű ember, így lehet a Hofstetter a lánykori neve is. HaOS Nr. 4463 szerint egy Elisabeth Hofstetter Kanzach-ból körül 1732 Magyarországra költözött.

3162 Haas Johann [wohl Johann Georg]

Kissé merész következtetés. A jegyzeteim szerint ő Johann vol (Elnéztem volna?) A szerző mindenestre ellenőrizhette volna. De Hajóson ő mindig Johann.

3184 Haberbusch Jakob

5. gyermek: Franz [Franziska] oo 01.05.1739: az anyakönyvben egyértelműen Franziska.

3419 Heible Martin és Maria Monika NN

Nem lehet Justina és Konrad apja, mivel az ő apjuk meghalt. HaOS szerint Konrad 1742-ben, Justina 1745-ben jött Magyarországra, amikor is a mostohaapjuk Christian Egle volt!!!. Nem lehettek tehát Martin gyerekei, ha ő

már 1726. december 5-én már Hajóson volt. Vagy Martin később visszatért Hundersingenbe? Nem lehetetlen!

3474 Heierbacher Franz Josef

házas Reiter Anna Maria-val (szül. 1741. március 13.), az első házasságkötésnél az asszony csak Anna. A gyermekek születésénél is az anya mindig csak Annaként szerepelt, halálózásánál is; honnan veszi a szerző az Anna Maria nevet?

A házaspár Katharina nevű lánya DECEMBER (!) 5-én (nem októberben) lett keresztelve. Klasszikus hiba kezdőknél: Xbris (Decembris) – tizedik hónap, de nem a mi időszámításunk szerint, ahol a tizedik hónap az október.

3470 Heierbacher Johann Michael

Honnan vette a szerző a szülők nevét? És ha ismertek, miért nincsenek önálló szócikként megadva a könyvben? Semmiféle forrás nem szól róluk, a hajósi anyakönyvekben nem találtam utalást arra, kik voltak Johann Michael szülei. A megadott személyek Hajóson egyáltalán nem lelhetők fel.

3549 és 3550 Hepp Johann * 1721

Akkor tehát kinek is a fia ő? Simonnak és Barbara Haldernek avagy Matthiasnak és Anna Haldernek? Flach szerint az elsőnek.

3553 Hepp Johann oo 1752 Elisabeth Rauch.

Az asszony neve szerepel az esketés bejegyzésénél, de eddig nem lehetett kiolvasni. De hogy nem Rauch a név, az biztos. Vagy a szerző máshol olvasta, hogy hívják az asszonyt? Az biztos, hogy nem a gyerekei születésénél és a halálózásánál.

4644 Kohl Josef oo Franziska Peter

A HaOS-ból tudható, hogy Franziska testvére volt Lorenz. De e forrás szerint: a két árva apja az elhalt Lorenz volt. Ez minden bizonnyal tévedés, Mivel a fivérénel, Lorenz-nél is az áll a házasságkötésekor, hogy Georg fia volt. A származási hely azonban Dächingen, nem Dehingen. Sajnos a szükséges korból Dächingen-ben hiányoznak az anyakönyvek, így Franziska és Lorenz keresztelését nem leltem.

6251 Müller Michael oo Langensteiger Katharina

A Tekingen, mint az asszony származási helye vélhetően Dächingen.

6879 Peter Lorenz

Ld. 4644 alatt.

7119 Regeis Johann oo Strell Barbara

Honnan veszi a szerző az asszony nevét?

7202 Reiter Johann

Anna nevű lánya. Ez bizonyítja, hogy Franz Josef Heierbacher (ld. 3474 szám alatt) felesége Anna volt. Mind Anna keresztszülője, mind az említett házasságnál a tanú Sebastian Bauer volt.

7723 Sauter Konrad

Magdalena nevű lánya: oo 1784 Vaskúton Johann Beck-vel, ld. 422 szám alatt is.

8718 Settele Josef

Anna Maria nevű lánya * 1746. április 30. Keresztszülők: Johan Hep cons AM helyesen: Johann Hepp és nővére (soror) Anna Maria.

10296 Wicker Johann oo Katharina Krauss

Mindketten Vaskúton haltak meg, Katharina 1780-ban 70 évesen, ő tehát nagy valószínűséggel Benedikt lányával azonos, ld. 5002 szám alatt is.

Vaskúton mindig Wick-ként írva.

10378 Widmer Johann

Erről egy korábbi Hírmondóban (III. évfolyam 10. szám) már részletesen írtam (mellesleg a szerzőnek el is küldtem az írást. A lényege az, hogy a felesége szülei 1721 előtt meghaltak.

Felhasznált források:

- HaOS: Werner Hacker, *Auswanderungen aus Oberschwaben* (Stuttgart und Aalen: Konrad Theiss Verlag, 1977)
- Paul Flach: Flach, Paul, Josef Paul. *Siedlungsgeschichte von Hajós einer schwäbischen Gemeinde an der nördlichen Grenze der Batschka*. 1976, München, Oliver Ledermüller-Druck. (Die Deutschen aus Ungarn, Schriftenreihe der Landsmannschaft der Deutschen aus Ungarn in Bayern e.V.)
- A hajósi római katolikusplébánia anyakönyvei
- A mai Rottenburg-Stuttgart Püspökség különböző plébániáinak anyakönyvei

Elhunyt tagunk/Verstorbenes Mitglied:

022 Riszt András

Kilépett tagjaink/Ausgetretene Mitglieder:

110 Dr. Radnóti Judit

112 Csete Krisztián

Kizárt tagjaink/Ausgeschlossen Mitglieder:

107 Cselényi Noémi

Előkészületben!

**Maléth István: Gyoma evangélikus családkönyve
1835-1918**

várható megjelenés: 2010 vége

A könyv alacsony példányszám fog megjelenni, az előrendelések felett csak korlátozott számban lesz kapható!

A példányszám tervezése érdekében kérünk mindenkit, hogy vásárlási szándékát mielőbb jelezze az Egyesület felé!

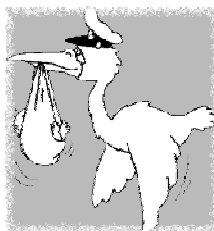
Előrendelés 6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

E-mail: kornelpencz@gmx.net

Utódaink

2010. április 22-én megszületett **Rutterschmidt Martin, Gaugesz Éva** tagunk és **Rutterschmidt Zsolt** első gyermeke.

2010. augusztus 5-én világra jött a 2. AKuFF-bébi, **Pencz-Amrein Rosemarie Dorothea**, akinek szülei az AKuFF alapító tagjai, dr. **Pencz Kornél** és **Amrein Ilona**.

Gratulálunk a boldog szülőknek családfájuk bővüléséhez!

Új könyvek a könyvtárunkban / Neue Bücher in unserer Bibliothek

519	Peter Steiner	Aargauer in der Pfalz Die Auswanderung aus dem Berner Aargau nach dem Dreißigjährigen Krieg
520	Erwin Kilzheimer	Familienbuch de römisch-katholischen Pfarrgemeinde Glogowatz im Arader Komitat 1770-2008
521	Michael Ledig	Ortsfamilienbuch der Deutsch-evangelisch-lutherischen-Kirchengemeinde Mezőberény 1732-1895
522	Pájer Árpád (összeállította)	Szomorú napok/Traurige Tage
523		Das Schicksal der Deutschen in Jugoslawien
524		Das Schicksal der Deutschen in Rumänien
525	Gábor Fancsalszky-Tibor Kádas-Gyula Siklósi	Von den Germanen zu den ungarländischen Deutschen
526	Ament Andor	Almanach
527		Dunaszekcső 2001
528	Halász Ferenc	Mit tudunk Dunaszekcsőről az őskortól napjainkig
529		Buch der Erinnerungen/Emlékezések könyve
530		Besinnung NZ-Nachlese 1954
531	Axel Hesse (gesammelt)	Rosengarten - Ungarndeutsche Volkslieder
532	Hofmeister Lajos-Szóts Zoltán	Üdvözet Bonyhádról
533	Kiss Zoltán (szerk)	Élni és vállalkozni Diósdon
534	Görögné Horváth Katalin	Az én Diósdom
535	Stefan Rettig-Josef Skribanek	Ortsfamilienbuch Vaskút (Waschkut) Batschka/Ungarn 1772-1947 Vaskút családkönyve 1772-1947

Az Egyesület kiadásában megjelent könyvek:

1. Riszt András: Nagyárpád község családkönyve 1723-1945
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
3. Amrein Ferenc - Amrein Ilona - Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek † : Vaskút családkönyve 1772 - 1947

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000,- Ft	3.500,- Ft	25 €
2.	1.500,- Ft	2.000,- Ft	10
3.		elfogyott!	
4.	9.900,- Ft	9.900,- Ft	59 € (AKdFF-nél)

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

I M P R E S S Z U M

*AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben*

Kiadja: Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete (AKuFF)
H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

Felelős kiadó: Dr. Pencz Kornél, az AKuFF elnöke

Megjelenik 150 példányban. - Kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Nyomdai munka: Boró-Print Bt., Baja

ISSN 2060-2995